

ומר – רב נחמן – סבר: לא קנה המגביה הואיל ולא נתכוין לזכות לעצמו [אלא לחבירו], ואף כאן לא קנה המגביה את המים, וכיון שלא קנאו המגביה הרי כשהגיעו המים לידי מי שנתמלאו לו, קנהו, והרי הן כרגליו.⁽⁶⁾

מתניתין:

מי שהיו פירותיו בעיר אחרת חוץ לתחומו, וערכו בני אותה העיר עירוב תחומין כדי לבא אצלו [ב"ח], הרי אלו לא יביאו לו את פירותיו, שהרי הן כרגליו והוא אינו יכול לילך אלא בתחום ביתו בלבד, נמצאו הפירות שמחוץ לתחום ביתו אסורים בהזזה כל שהיא, כדין פירות שיצאו חוץ לתחום.

ואם ערב אף הוא כדי ללכת לאותה עיר, פירותיו כמזוהו שמותר להוליכן בין שני הערים, ויכולים בני אותה העיר להביאם אצלו.

מי שזימן אצלו אורחים הגרים מחוץ לתחום n-א העיר, אלא שבאו על ידי עירוב תחומין, הרי אלו האורחים לא יוליכו בידם מנות מבית המארח לעירם, שהרי המנות הם כרגלי המארח, ואסור להוציאם מחוץ לתחומו.

אלא אם כן זכה להם המארח לאורחים מנותיהם [על ידי אחר שעשה קנין עבורם] מערב יום טוב, וקנו המנות שביתה כרגלי האורחים, שהרי שלהם הן.⁽¹⁾

גמרא:

אתמר: המפקיד פירות אצל חבירו:

שחב לאחרים, אבל בבור של מים אינו חב לאחרים, כיון שיש בבור הרבה מים ויכולים אחרים למלאות, וראה עוד בדבריהם. רב ששת סבר: אף בבור לא קנה חבירו, וכיון שלא קנה חבירו קנה הממלא. ובשם רבינו תם כתבו לקיים גירסת הספרים: רב ששת סבר: קנה חבירו, ומכל מקום הרי הן כרגלי הממלא, מפני שהגבתו לחבירו מועילה [לדעת רב ששת] משום "מגו דזכי לנפשיה זכי נמי לחבריה", וכיון שמכח הממלא זכה מי שנתמלאו לו, הרי המים כרגלי הממלא. רב נחמן סבר: לא קנה חבירו, ואמנם אף המגביה לא קנאו כיון שלא נתכוין לזכות בו, וכשהגיעו המים לידי מי שנתמלאו לו זכה בהם והרי הם כרגליו.

1. הקשו התוספות: למה לי "זכה להן", והרי אפילו אם רק בירר המארח חלקו של כל אחד, יש לנו לומר שיהיו המנות כרגלי האורחים,

6. בפשוטו, פירוש הגמרא אינו כפירוש רש"י, אלא שנחלקו אם המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו או לא, ורב נחמן סבר: קנה חבירו, ולפיכך הרי הן כרגליו מי שנתמלאו לו, ורב ששת סבר: לא קנה חבירו, וממילא קנה הממלא והרי הן כרגליו.

אלא שהכריחו לרש"י לפרש אחרת, משום דרב נחמן הרי סבר בבבא מציא י א: המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו.

ומכח קושיא זו שינה רש"י את הגירסא שהיתה לפניו [ומשמעותה כפירוש שדחה רש"י]: במגביה מציאה לחבירו קנה חבירו קא מיפלגי, וגרס: במגביה מציאה לחבירו קא מיפלגי.

והתוספות כתבו בשם רשב"ם לקיים גירסת הספרים.

רב נחמן סבר: קנה חבירו בבור של מים, כי לא אמרינן לא קנה חבירו, אלא במגביה "מציאה" כיון שהוא תופס לבעל חוב במקום

הסכים סתם להכנסתו, אין בכלל הסכמתו להכניס את השור, הסכמה לקבל על עצמו את שמירתו.

ואמר עלה רב הונא אמר רב: הלכה כדברי הכמים.

ושמואל אמר: הלכה כרבי.

לימא רב שאמר לענין תחומין "כרגלי מי שהפקידו לו", **דאמר** כמו שפסק **כרבנן** בענין שמירת שור שהוכנס אליו בסתם, שפסק כמותם שבסתמא מקבל עליו שמירה, ואז לפי כולם דינו של החפץ המופקד הוא כרגלי השומר.

ושמואל שאמר לענין תחומין "כרגלי המפקיד", **דאמר** כמו שפסק **כרבי** שאינו מקבל שמירה בסתם, ולכן גם שביתתו של החפץ היא כרגלי הבעלים.

ודוחה הגמרא את הקשר למחלוקת רב ושמואל. ומבארת, שמחלוקת רב ושמואל לענין תחומין אינה באופן שלא קיבל בעל הבית על עצמו שמירה, אלא מדובר בה שקיבל על עצמו שמירה בפירושו.

אמר לך רב: אנא דאמרי אפילו לרבי.

כי עד כאן לא קאמר רבי התם, לענין חיוב

רב אמר: הרי הפירות כרגלי מי שהפקידו לו.

ושמואל אמר: הרי הפירות כרגלי המפקיד. (2)

והניחה עתה הגמרא, שנחלקו באופן שלא קיבל על עצמו שמירה בפירושו. ומחלוקתם היא, האם המכניס פירותיו אצל חברו ברשות, מקבל בעל הבית על עצמו שמירה, או לא. ולפיכך אמרינן:

לימא רב ושמואל — דאזרו, נחלקו כאן משום שהולכים הם לטעמייהו:

דתנן במסכת בבא קמא גבי מי שהכניס שורו לחצר של חברו:

אם הכניס בעל השור את שורו ברשות בעל החצר — **בעל החצר חייב** בנזקים שניזוק השור, ובעל השור פטור על נזקים שהזיק שורו לבעל החצר. מפני שאנו אומרים, כי כאשר הרשה בעל החצר לבעל השור להכניס את שורו, הוא קיבל על עצמו בכך את שמירת השור.

רבי אומר: לעולם אינו חייב בשמירתו, עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור. אבל אם

בעל הבית בכך, אין דעת האורחים סומכת בכך, לפי שאינם יודעים איזה מנה ייחד לכל אחד ואחד מהם.

2. כתב הר"ן: קיימא לן כרב, דהלכתא כוותיה באיסורי. מיהו איכא מאן דאמר שאין מוליכין את הפירות אלא למקום שהמפקיד והנפקד יכולין לילך.

וכשם שמבואר בגמרא לעיל לח א גבי שואל כלי מחבירו בערב יום טוב, שהכלי הוא כרגליו, אע"ג שלא זכה בו ולא נתנו לו אלא ביום טוב?!

ותרצו: שואל, דעתו על הכלי יותר מאשר האורחים על המנות.

והרשב"א כתב: שואל כלי שאני, דדעת המשאל והשואל בכך. אבל כאן, אע"פ שדעת

שמירה, אלא משום דבסתמא לא קביל עליה נטירותא [כל שלא אמר בפירוש – אינו מקבל שמירה].

אבל הכא – הא קביל עליה נטירותא [הרי קיבל עצמו בפירוש שמירה], וכל שקיבל שמירה הרי תחום החפצים הוא כרגליו.

ושמואל אמר: אנא דאמרי אפילו לרבנן שגם בסתמא מקבל עליו שמירה.

ועד כאן לא קאמרי רבנן התם שנהיה המקבל שומר בסתם, אלא משום שגם למפקיד נוח בשמירתו של המקבל, דניחא ליה לאיניש דניקום תוריה ברשותיה דבעל הצר [רצונו של בעל השור שיעמוד השור ברשותו של בעל החצר לענין שמירת השור], כיון דעל ידי כך, אי מזיק ליה השור לבעל החצר לא מיחייב בעל השור.

אבל הכא, גבי מי שהפקיד פירות אצל חברו, הרי אף על פי שהעמידו ברשות השומר לענין שמירתו, מכל מקום לענין תחומין – מי ניחא ליה לאיניש דליקום פיריה ברשותיה דחבריה?! וכי רצונו של המפקיד הוא שיהיו הפירות ברשותו של הנפקד גם לכך שיהיו הפירות כרגליו!

ותמהה הגמרא ממשנתנו על רב:

תנן: מי שהיו פירותיו בעיר אחרת. ואם ערב הוא [בעל הפירות] עירובי תחומין עד שיכול להגיע למקום שפירותיו מצויים שם – פירותיו כמוהו, ויכול להוליך אותם בתחום שקנה לו העירוב. והניחה הגמרא שמדובר בפירות שהפקידו אותם אצל אדם אחר.

ואי אמרת כדעת רב, שהמפקיד פירות אצל חברו הרי הם כרגלי מי שהפקידו אצלו, אם כן כי ערב הוא – מאי הוי?! למה יהיו פירותיו כמוהו, והרי דין הפירות אינו תלוי בו אלא בנפקד שבעיר האחרת.⁽³⁾

אמר רב הונא: אמרי בי רב [תירצו בני השיבה]: משנתנו מדברת כגון שיחד לו הנפקד למפקיד קרן זוית להניח בה פירותיו. והואיל והשאל לו מקום בביתו להנחת פירותיו הרי הן ברשותו של המפקיד.

אבל נפקד בעלמא, שהפירות הם ברשותו של הנפקד, אכן הם כרגליו של הנפקד.

תא שמע מהמשך משנתנו, ראייה נגד דברי רב:

שהרי שנינו: מי שזמן אצלו אורחים – לא יוליכו בידם מנות, אלא אם כן זכה להם בעל הבית את מנותיהם מערב יום טוב.

3. כתבו התוספות: מהרישא של המשנה ששנינו "מי שהיו פירותיו בעיר אחרת וערכו בני אותה העיר לבא אצלו, לא יביאו לו" את פירותיו, אין להוכיח שאין הפירות כרגלי מי שהפקידו אצלו. כי יש לומר, שהנפקד עצמו לא עירב. לפי שאין המשנה מדברת על הנפקדים שעירבו, אלא על אחרים מבני אותה העיר

ופירש הבית יוסף טעמם, שהם מפרשים מה שאמר רב כרגלי מי שהפקידו לו, דהיינו "אף" כרגלי מי שהפקידו לו. אבל ב"ם של שלמה" פירש טעמם, דמספקא להו הלכתא כמאן מכח הראיות שהביאו בהמשך הסוגיא, ולחומרא דנים את הפקדון כרגלי שניהם.

שתלית שם את הבשר, יכול אתה לקחתו עמך כשתחזור לעירך.

ואי אינהו תלו לך, אם הפקדת ביד המארחים את הבשר, והם תלוהו שם — **לא תשקול!** לא תקח עמך את הבשר לעירך.

ותמהה הגמרא על דברי רב הונא:

ואי אינהו תלא — מי שקיל? וכי אם תלה רב חנא את הבשר מותר הוא ליטלו עמו?!

והא רב הונא תלמיד דרב הוה, ופוסק כמוהו, וזמור רב: **כרגלי מי שהפקידו אצלו**. ואם כן, האיך יטול עמו רב חנא את הבשר מחוץ לתחומם של המארחים הנפקדים?!

ומשנינן: **שאני** דין התולה את הבשר **בעברא דדשא** — דכמי שיחד לו הנפקד למפקיד קרן זוית בביתו דמי.

כלומר: שאני הכא, שהוא זה שתלה את הבשר, והמארחים לא קיבלוהו מידו כדי לשומרו, והרי דינו כנפקד שייחד למפקיד קרן זוית בביתו, שאין הפקדון ברשות הנפקד לענין תחומין.

אמר תמה ליה רב הלל לרב אשי: **ואי אינהו תלו ליה** — לא שקיל? וכי אם קבלוהו מידו ותלו הם עבורו, אין הבשר כרגליו?!

והאמר שמואל לעיל לח א: **שור של פטם** [מפטם בהמות כדי למוכרן] הרי הוא כרגלי כל אדם שקנה ממנו, הואיל ובמחשבתו כבר העמידו הפטם המוכר, כשקידש היום, ברשות מי שיקנהו.

ואי אמרת כמו רב, **"כרגלי מי שהפקידו אצלו"**, כי זכה המזמין את האורחים להם את מנותיהם על ידי אחר — מאי הוי?!

והרי משעה שזיכה להם את מנותיהם, וממשיך להחזיקם בידו עד שיבואו אליו, הופך הוא לנפקד והאורחים למפקידים, עד שיבואו ויטלו מנותיהם.

ולמה יהיו האורחים, שהם המפקידים, מותרים להוליך עמם את המנות כרגליהם, והרי לדעת רב, המנות המופקדות בידו הן כרגליו?!

ומשנינן: **הכא נמי, כיון שזכה להם הנפקד על ידי אחר, כמי שיחד לו קרן זוית דמי**.

ואיבעית אימא: זכה שאני. הואיל וכל מה שעשה לא עשה אלא כדי להוציא את המנות משביתתו, ולהעמידם בשביתת האורחים וברשותם.

ומביאה הגמרא מעשה שהיה, וסברה הגמרא בתחילה כי הוא נוגע לעניננו:

רב חנא בר חנילאי הגיע בערב שבת להתארח בבית אדם אחר, בעיר אחרת שמחוץ לתחום עירו. ועירב רב חנא עירוב תחומין, כדי לחזור לעירו בשבת. **ותלא בשרא בעברא דדשא** [תלה את הבשר — שנתנו לו טבחי העיר מבעוד יום — על הדלת].

אתא רב חנא בר חנילאי לקמיה דרב הונא: אמר ליה רב הונא:

אי את תלית — זיל שקיל! אם אתה הוא זה

שעירבו, והם אכן אינם יכולים להביא את הפירות עמם מפני שהם כרגלי הנפקד שלא עירבו.

ואף שהיה הבשר תלוי בביתו של ישראל, מכל מקום אסור הוא לרב חנא.

כי שאני רב חנא בר חנילאי משאר כל אדם, דגברא רבה הוא, וטריד בשמעתיה [אדם גדול הוא וטרוד בשמועתו], והרי הוא מסיח דעתו מן הבשר, ויש לחוש שמא הוחלף.

והכי קאמר ליה רב הונא לרב חנא: אי את תלית — אית לך סימנא בנוויה, ולא מסחת דעתך מיניה.

כלומר: אם אתה עצמך תלית את הבשר, ומכיר אתה אותו, יש להניח שלא הסחת דעתך מן הבשר, כי דבר שעושה אדם בעצמו בדבר שהוא מכירו, אינו שוכחו ואינו מסיח דעתו ממנו. ולפיכך זיל שקול [רשאי אתה לקחתו ולאוכלו].

ואולם אי אינהו תלו לך [אם הם תלו את הבשר עבורך], יש לחוש שמא מסחת דעתך, ולא שמרתו, ולפיכך לא תשקול לאכול ממנו.

מתניתין:

אין משקין לפני השחיטה, ואין שוחטין ביום טוב את הבהמות המדבריות הרועות במדבר, כדמפרש ואזיל, כי מן הסתם אין דעתו עליהן, ומוקצה הן ואסורות באכילה ובטלטול. ובגמרא יתבאר מה ענין "משקין" לכאן.

וכל שכן כאן, שהבשר הרי הוא ברשותו של רב חנא, כיון שהעמידוהו בפירוש ברשותו, ובשבילו הוא שתלו את הבשר?!

ועוד אמר תמה ליה רבינא לרב אשי: וכי אי אינהו תלו ליה — לא שקיל?!

והאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: הלכה כרבי דוסא, שאמר: שור שרגילין בני העיר למוסרו לרועה, הרי הוא כרגלי הרועה, אף שלא הגיע לידו אלא ביום טוב. ומשום ש"אנן סהדי" שכל מי שיש לו בהמה דעתו שתהא כרגלי הרועה. וכל שכן כאן, יש להעמידו ברשותו של רב חנא, כיון שתלו את הבשר כדי שיהיה ברשותו?!

ועוד אמר מתמה ליה רב אשי לרב חנא: וכי אי אינהו תלו ליה — לא שקיל?!

והתנן: הבהמה והכלים — כרגלי הבעלים! וכיון שתלו את הבשר לצורכו הרי רב חנא הוא הבעלים?!

ומכח קושיות אלו, חוזרת הגמרא מההנחה הקודמת, שהנדון במעשהו של רב חנא היה לענין תחומין.

אלא לכן היה צריך שיתלהו רב חנא עצמו, כי אלמלא כן היה אסור הבשר מכח דינו של רב. שאמר רב: בשר שנתעלם מן העין אסור לאוכלו שמא הוחלף בבשר שאינו כשר. ורב הונא, שהיה תלמידו של רב, אסר את הבשר לרב חנא מכח זה.

לא ביד אחרים הם, ובדין הוא שיהא כרגלי הבעלים? והגירסא הנכונה היא כגירסת ר"ח: והא אנן תנן השואל כלי מחבירו מערב יום טוב הרי הוא כרגלי השואל.

והרשב"א כתב: קושיא מעיקרא ליתא. דבכל דוכתא בתלמודא דייק מסיפא דמתניתין, אע"ג דמצי דייק מרישא בהדיא.

4. תמה הרשב"א: מאי קא מייתי מהא, דהתם

אבל משקיין ושוחטין את הבהמות הבייתות, הרועות בעיר, וכדמפרש ואזיל.

ומפרשת משנתנו מה הן הבהמות המדבריות ומה הן הבייתות:

אלו הן הבייתות: הבהמות הלנות בעיר, שחוזרות הן מהמרעה מחוץ לעיר ללינת לילה לעיר.

אלו הן מדבריות: הבהמות הלנות באפר, מקום המרעה, אף בלילה. שנשארות הן במקום המרעה ואינן חוזרות לעיר בלילות, ואלו אסורות אפילו אירע שבאו מערב יום טוב לעיר.

גמרא:

שנינו במשנתנו משקיין ושוחטין את הבייתות:

ותמהה הגמרא על לשון המשנה: למה לי למימר "משקיין" ושוחטין? והרי אין נדון כאן אלא ענין השחיטה, אבל בהשקאה אין איסור אפילו בבהמה שהיא מוקצה. ואם כן, למה הזכירה המשנה את ההשקאה הקודמת לשחיטה?!

ומשנינן: מילתא אגב אורחיה קא משמע לן, המשנה נקטה לשון "משקיין" כדי להשמיענו דבר חידוש בעניני דרך ארץ, והוא:

דלשקי איניש בהמתו וחדר לשחוט [ישקה אדם את הבהמה קודם שחיטה] משום פרכא דמשכא [היצמדות העור לבהמה] בלא השקאה מוקדמת, ואין הבהמה נוחה להפשט.

תנו רבנן: אלו הן מדבריות, ואלו הן בייתות:

מדבריות: כל שיוצאות מן העיר בפסח ורועות באפר, ושוהות שם כל הקיץ ואינן נכנסות לעיר אלא ב"רביעה" ראשונה, שכן נקראת ירידת הגשמים בחודש מרחשון.

ואלו הן בייתות: כל שיוצאות ורועות חוץ לתחום, ובאות ולנות כל לילה ואפילו בקיץ בתוך התחום של העיר.

רבי אומר: אלו ואלו בייתות הן, ואפילו אותן בהמות שאינן חוזרות אלא במרחשון.

אלא אלו הן מדבריות: כל שיוצאות ורועות באפר, ואין נכנסות לשוב לא בימות החמה ולא בימות הגשמים.

ותמהה הגמרא על דברי רבי שהכניס עצמו להסביר ענין זה שאיסורו הוא משום מוקצה:

ומי אית ליה לרבי מוקצה, וכי סובר רבי כי יש דין מוקצה בדבר הראוי מצד עצמו לאכילה, אלא שהקצה אותו האדם מדעתו?! והא בעא מיניה רבי שמעון בר בנו של רבי, מאביו, רבי:

פצעילי תמרה, שהן סוג של תמרות שאין מתבשלות על גבי האילן לגמרי, אלא קוטפים אותן, ושמים אותן בחותלות העשויות מכפות תמרים, וכשהן שוהות בתוכן נגמר בישולן — לרבי שמעון, שנחלק עם רבי יהודה ואינו סובר שיש דין מוקצה בכל דבר הראוי לאכילה או לשימוש, מהו לאכול מהן ביום טוב?

אמר ליה רבי לבנו: אין מוקצה לרבי שמעון אלא גרוגרות וצמוקין בלבד, שמתחילה ו-ב ראויים הם לאכילה והוא דחה אותן בידים להעלותן לייבשן, ושוב אינם ראויים עד